

Črni pes

Ob zimskih večerih, ko je zunaj šumel veter in v vrsticah raznašal sneg, sem polegala na peči, od katere je žehnela toplota. Poslušal sem babico, ki je sede v zdiču pletla nogavice in mi pripovedovala o davnih dneh in iz svoje mladosti. Ena njenih zgodb, ki se je še spominjam, je bila naslednja:

Takrat je ta biló, ko sem bila še majhna in je še stala Žerjunova hiša. Danes je ni več, bila je pogorela in je niso več pozidali. Pri hiši so imeli kup otrok, manjših in večjih, a vsi so bili dijadi, da Bog pomagaj. Kdo je bil temu kriv, naj Bog presodi, toda vse je šlo pred njimi, niso poznali ne molitve ne lepega vedenja.

Neke nedelje takrat, ko je bila prav tako huda zima kot letos, da se je človeku smililo še drevje ne le živali, so odrasli odšli k maši, otroci pa so ostali doma. Do cerkve je bilo v lepem pol ure hoda; tedaj, ko je bilo snega skoraj do pasu in ga je nebo še vedno sipalo, bi odrasel ne došel v dobri uri, da o otrocih niti ne govorim.

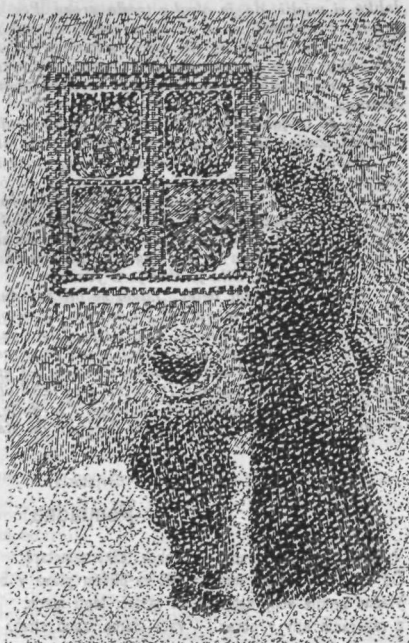
Ne vem, ali jim je kdo naročil, naj medtem molijo. Pa saj se razume, da se je treba spomniti Boga, kadar se v cerkvi vrši maša in zvonovi kličejo k molitvi. Žerjunovi otroci, dijadi kot so bili, pa nič. Zaklenili so vrata in uganjali velik vršič, kakor da se vrši sejem najhujše sorte. Bog sam ve, koliko časa niso slišali, da nekdo trka na vrata.

Utihnili so in pogledali skozi šipe, ki so bile skoraj do vrha pokrite z ledenimi coeticami. Pred hišo v snegu je stala neka žena, vsa zavita v cunje, a jo je vendar tako zeblo, da je drobno trepetala. Za roko je držala dečka, ki je bil v raztrganih čcoljih toliko kot bos, da se je prestopal z noge na nogo; rdeč nosek mu je komaj gledal izpod prevelikega klobuka.

Pristopila je, ko je zagledala otroke za šipami, in zaprosila s pozdignjenim glasom:

»Otroci, odprite nama, da se nekoliko pogrejema, sicer umreva od mraza.«

Otroci so se molče spogledali. Prikazen v snegu jih je sprva osupnila, potem pa so se zasmjeli.

»Ne smemo odpreti,« so dejali.

»Ali niste božji?« je zatožila žena. »Ne bojte se naju! Tako sva slaba, da bi še vrabcu ne mogla storiti žalega. Samo malo bova posedela, potem pojdeva dalje. Bog vam bo poplačal.«

Betki, najmlajši, tisti z okroglimi lici in svetlimi lasmi kot predivo, se je žena zasmilila. Bila je dobrega srca. Še pozneje, ko sem jo jaz poznala, ni nikoli kakega berača praznega pustila od hiše.

»Beračica je,« je dejala Drejcu, najstarejšemu bratu, tistemu, ki se je bil pozneje obesil, ko mu je bila zgorela hiša. »Odpri jima! Saj vidiš, da ju zebe.«

Takrat res ni bilo, da bi vsakomur odpirali hišo. Po samotah se je klatilo vse polno potepuhov in tatov, včasih so se prikazali tudi razbojniki. Neredko so obiskovali hiše prav med nedeljsko mašo, ko so bili doma za varuha le starci ali otroci. Toda ženski pred hišo niso tiščali vrata iz strahu, ampak zaradi trdega srca. Niso ji odprli.

Gledali so za njo, ki je odšla z dečkom po snegu proti vasi, kmalu jim je izginila izpred oči. Tedaj pa so se nenadoma odprla vrata, v izbo je prišel velik, črn pes, ki mu je rdeč jezik kot plamen visel iz gobca, oči pa so se mu svetile kot dva žareča ogla.

Otroci v krik pa na peč; pes pa nič, ni zarenčal ne zalajal, šel je naravnost po mizo, sedel in upiral zlovešč pogled na peč. Ne bom ti pravila, lahko si misliš, da je otroke tresla groza. Pes, ki je prišel skozi zaklenjena vrata... Spomnili so se na Boga, molili so, kakor so znali, tako vroče, kakor še nikoli, od strahu so jim tekle solze po licih. Pes pa je molel medtem iz ust jezik, ki je bil kot plamen, ves čas jih ni izpustil iz pogleda. Toda ničesar jim ni storil, morda zaradi molitve, morda zaradi Betke, ki je bila dobrega srca.

To je trajalo uro ali dve, dokler domači niso prišli od maše. Ko so jih zaslišali zunaj na gazi, se je pes dvignil, zalajal in odšel — — —

Babica je umolknila. Poslušal sem jo z ušesi in z očmi, brez sape, nekaj me je stiskalo za grlo.

»Ali je bil... črni pes... hudič?« sem vprašal s tesnobo v glasu.

»Malo pameti bi imel, da nisi tega uganil,« je rekla babica. »On je bil. Bog nas varuj! Ako bi bil pes, bi ga bili srečali, pa ga nihče več ni videl. Tudi žena z dečkom je bila izginila. Žerjunovi so vpraševali po vasi, nihče ni kaj vedel o nji. Bila je Marija z Jezusom.«

Zunaj je zavijal veter. Zdelo se mi je, da je nekdo potrkal na vrata. Strah me je bilo, a bi mu bil šel odpret, da vstopi, naj je kdor koli že, in se pogreje. Pa je bila le moja domišljija. Zdelo se mi je, da pod vsako klopjo čepi po en črn pes, da se jim svetijo oči skozi vsa okna.

Ko sem odhajal spat na seno, so se mi od groze zapletale noge. Črni pes mi je sledil tik za petami. In še ko sem ležal ob pažu in tiho molil, sem ga videl, kako se mu svetijo oči iz teme. Vse dotlej, da sem se izgubil v sanje, v katerih sem odprl vrata ženi z dečkom, da sta se grela pri naši peči.

Svjatoslav

Pomladna

V logih se pomlad budi.
Od hribov se umika mraz.
Vlažne zemlje vonj dehti
z razoranih njiv v obraz.

Kakor težki samotarec
ptič za ptičem plava v breg
in rastoči topli marec
vabi starce izpod streh.

Za vasjo so rože vzcvete.
Glasna deca gre jih brat.
Nad obzorjem zagorele
zarje v novo so pomlad.